

เลขที่รับ ๖๕๕๓/๒๕๖๔
วันที่ ๒๓.๖.๕๕
เวลา ๑๓.๖๕๕๕

ที่ นร ๐๕๐๓/๒๓๓๓๐

สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เรื่อง สรุปผลการพิจารณารายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง การแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองและมลพิษทางอากาศ
ของคณะกรรมการการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาผู้แทนราษฎร

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อ้างถึง หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ สผ ๐๐๑๔/๑๑๑๐๕
ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ ทส ๐๓๐๖/๔๔๑
ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และเอกสารประกอบ

ตามที่ได้ส่งรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองและมลพิษทางอากาศ
ของคณะกรรมการการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาผู้แทนราษฎร ไปเพื่อดำเนินการ นั้น

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เสนอสรุปผลการพิจารณาเรื่องดังกล่าว
มาเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔ รับทราบสรุปผลการพิจารณารายงาน
ผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง การแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองและมลพิษทางอากาศ ของคณะกรรมการการที่ดิน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาผู้แทนราษฎร ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ
และแจ้งให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ ได้แจ้งให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ส่งสรุปผลการพิจารณาในเรื่องนี้ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรโดยตรงต่อไปแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิระวิลาส)
เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๖๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : sarabun@soc.go.th

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติ ๒

รับที่ ๑๓๕/๒๕๖๔

วันที่ ๒๐/๗/๕๕ เวลา ๑๕.๕๕

กลุ่มงานระเบียบวาระ

รับที่ ๓๓๖, ๒๕๖๕

วันที่ ๒๑/๗/๕๕ เวลา ๑๖.๐๐ น.

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานการประชุม

รับที่ ๖๕๕ / ๒๕๖๔

วันที่ ๒๑/๗/๕๕ เวลา ๑๕.๓๕ น.

ส่งกลุ่มงาน ๑.๖.๖.๒ ดำเนินการ

ที่ ทส ๐๓๐๖/๔๔๑

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
แขวงพญาไท เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง สรุปผลการพิจารณารายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง การแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองและมลพิษทางอากาศ
ของคณะกรรมการการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สมาชิกแทนราษฎร

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๓๘๕๙๐ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย สรุปผลการพิจารณารายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง การแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองและมลพิษทางอากาศ
และข้อสังเกตของคณะกรรมการการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สมาชิกแทนราษฎร

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี แจ้งว่า รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ)
มีคำสั่งให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานหลักรับรายงานและข้อสังเกต
ของคณะกรรมการการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สมาชิกแทนราษฎร ไปพิจารณาร่วมกับ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของรายงานและข้อสังเกตดังกล่าว และสรุปผลการพิจารณา
หรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ภายใน ๓๐ วัน
นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รับผลการพิจารณารายงานและข้อสังเกต
ของคณะกรรมการการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สมาชิกแทนราษฎร จากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว ซึ่งมีความเห็นว่า
รายงานและข้อสังเกตดังกล่าวส่วนใหญ่สอดคล้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามแผนปฏิบัติการ
ขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหาหมลพิษด้านฝุ่นละออง” รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวราวุธ ศิลปอาชา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมควบคุมมลพิษ
กองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง
โทร ๐ ๒๒๙๘ ๒๔๖๔
โทรสาร ๐ ๒๒๙๘ ๕๓๘๙

สำเนาถูกต้อง

นายเศรษฐชัย อันสมศรี
นิติกรชำนาญการ
กองนิติธรรม

เลขรับ	10868	รับที่	5157
วันที่	๕ ธ.ค. ๒๕๖๓	วันที่	๕ ธ.ค. ๒๕๖๓
เวลา	19.45 น.	เวลา	10.14

ที่ นร ๐๕๐๓/๓๕๕๙๖

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒ ธันวาคม ๒๕๖๓
ที่ 2424
ที่ 1650-63

เรื่อง รายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง การแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองและมลพิษทางอากาศ ของคณะกรรมการจัดการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาผู้แทนราษฎร

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ สผ ๐๐๑๔/๑๑๑๐๕ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ และรายงานของคณะกรรมการ

ด้วยสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้เสนอรายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง การแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองและมลพิษทางอากาศ ของคณะกรรมการจัดการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาผู้แทนราษฎร มาเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานหลักรับรายงาน และข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสม ของรายงานและข้อสังเกตดังกล่าว และสรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง เพื่อนำเสนอ คณะรัฐมนตรีต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้โปรดพิจารณาดำเนินการตามคำสั่งรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ต่อไป ทั้งนี้ ได้แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

๑๖ ธ.ค. ๒๕๖๓
1450-63

สิริภร ๒๑๓๓๖

(นางสาวสาวิตรี ชำนาญกิจ)

ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๓ เวียน ๒๐๐. ลิปต. ทล.

๑ ที่ ทส ๐100/...8626 14 ธ.ค. 2563

- ส่วนบริหารทั่วไป
- ส่วนสนับสนุนวิชาการ
- ส่วนประสานการเมือง

วิมลพิศกรรม/ปรดิฉาน

มอบ ปกท.ทส. ดำเนินการ

วิมล/๑๕๖.๑๖๓

กองนิติธรรม ๑๓๖๓

(นางอัญญาพร ไกรพานนท์)

รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โทร. ๐ ๒๒๕๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๖๒ (ตรงรูด)

โทรสาร ๐ ๒๒๕๐ ๙๐๕๕ (00029/0/ส.ทั่วไป)

(นายวรารัฐ คีลปาอษา)

ร.ม.ว.ทส.

๕ ธ.ค. ๒๕๖๓

สรุปผลการพิจารณารายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง การแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองและมลพิษทางอากาศ และข้อสังเกตของคณะกรรมการการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สมาชิกผู้แทนราษฎร

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รับผลการพิจารณารายงานและข้อสังเกตของ คณะกรรมการการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สมาชิกผู้แทนราษฎร จากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีความเห็น ว่า รายงานและข้อสังเกตดังกล่าว ส่วนใหญ่สอดคล้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามแผนปฏิบัติการ ขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหาหมอกควันและมลพิษด้านฝุ่นละออง” พร้อมทั้งมีความเห็นและข้อสังเกตต่อ ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่ปรากฏตามรายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง การแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองและมลพิษทางอากาศ ซึ่งใช้หลักการ “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย” (Polluter Pay Principle: PPP) การบังคับใช้กฎหมาย การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและการป้องกัน ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน สรุปได้ ดังนี้

๑. การแก้ไขปัญหาหมอกควันจากการเผาในที่โล่ง และการใช้เครื่องจักรกลเพื่อลดการเผาในที่โล่งจาก เกษตรกรรม

๑.๑ กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เห็นว่า ประชาชนเผาในที่โล่ง ตามวิธีการทำเกษตร หากต้องการให้ประชาชนเลิกเผา หน่วยงานภาครัฐต้องมีวิธีการในการส่งเสริมการทำเกษตร ที่สามารถทดแทนการเผา

๑.๒ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมพัฒนาที่ดิน มีความเห็นว่า

๑.๒.๑ การใช้เครื่องจักรกลเพื่อลดการเผาในที่โล่งจากเกษตรกรรม รัฐบาลต้องจัดสรร งบประมาณนอกจากจะช่วยเหลือให้เกษตรกรเข้าถึงเครื่องจักรกลที่ช่วยในการเก็บเกี่ยวแล้ว ควรสนับสนุน เครื่องจักรกลในการเตรียมดินปลูกพืชที่มีราคาถูกลงและคุ้มค่าต่อการลงทุน

๑.๒.๒ การดำเนินการสำรวจความต้องการ ประเภท และประเมินจำนวนเครื่องจักรกลที่ต้องใช้ ในกระบวนการต่าง ๆ เช่น การเก็บเกี่ยวผลผลิตพืช การจัดการเศษซากพืช การเตรียมดินปลูกพืชของแต่ละพื้นที่ และการแปรรูปเศษวัสดุทางการเกษตรเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่า

๑.๒.๓ มาตรการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองและมลพิษทางอากาศ ควรเพิ่มมาตรการอนุรักษ์ดิน และน้ำ โดยส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ดินและน้ำ ให้สอดคล้องกับลักษณะของพื้นที่ เช่น ทำคูรับน้ำรอบขอบเขา หรือทำขั้นบันไดดิน เพื่อปลูกพืชตามแนวระดับหรือปลูกพืชสลับตามแนวระดับ ทั้งไม้ผล พืชไร่ หรือพืชตระกูลถั่ว นอกจากจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้แบบหมุนเวียนแล้ว ยังสามารถเพิ่มความชุ่มชื้นให้กับดิน ป้องกันการเกิดฝุ่นละอองและเป็นแนวกันไฟได้อีกด้วย

๒. การแก้ไขปัญหาฝุ่นและมลพิษจากยานพาหนะ และไอเสียรถยนต์ดีเซล

๒.๑ กระทรวงการคลัง โดยกรมสรรพสามิต ได้ดำเนินมาตรการทางภาษีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ มาตรการภาษีสรรพสามิตน้ำมันเชื้อเพลิงที่สนับสนุนให้มีการใช้น้ำมันไบโอดีเซลเพิ่มขึ้น โดยการลดอัตรา ภาษีสำหรับรถยนต์ที่ใช้น้ำมัน B20 และการปรับโครงสร้างภาษีสรรพสามิตรถจักรยานยนต์จากการจัดเก็บภาษี ตามความจุของกระบอกสูบเป็นการจัดเก็บภาษีตามปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

๒.๒ กระทรวงคมนาคม ยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการบำบัดมลพิษที่ออกจากท่อไอเสีย ด้วยการกำหนดมาตรฐานไอเสียรถยนต์ดีเซลเป็นยูโร ๕ เพื่อให้รถยนต์ดีเซลต่ำกว่ามาตรฐานต้องติดตั้งระบบ บำบัดไอเสีย เช่น Diesel Oxidation Catalyst (DOC) และ Diesel Particulate Filter (DPF) นั้น ต้องพิจารณาการบังคับใช้มาตรฐานรถยนต์ยูโร ๕ ควบคู่กับการบังคับใช้มาตรฐานคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง

ยูโร ๕ เพื่อให้การควบคุมการระบายมลพิษเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การใช้น้ำมันที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานยูโร ๕ จะส่งผลให้เกิดปัญหาต่อระบบบำบัดมลพิษ ทำให้ DPF อุดตัน อีกทั้งการติดตั้ง DPF ในรถยนต์ที่ไม่ได้ออกแบบให้เป็นไปตามมาตรฐานยูโร ๕ มาตั้งแต่โรงงานผลิต ต้องมีการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลทางเทคนิคและคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการติดตั้ง มาตรการนี้ส่งผลกระทบต่อเป็นวงกว้าง จึงเห็นควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการศึกษาความเหมาะสมรวมถึงแนวทางการติดตั้งระบบ DOC และ DPF ในรถยนต์ดีเซลต่ำกว่ามาตรฐานยูโร ๕ ให้เกิดความชัดเจน ก่อนออกประกาศบังคับใช้มาตรการ เพื่อลดผลกระทบและสามารถขับเคลื่อนมาตรการได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๒.๓ กระทรวงพลังงาน โดยกรมธุรกิจพลังงาน มีความเห็นว่า

๒.๓.๑ ระยะเวลาในการปรับปรุงโรงกลั่นน้ำมันทั้งหมดภายในประเทศเพื่อให้สามารถผลิตน้ำมันดีเซลที่มีกำมะถันต่ำระดับยูโร ๕ ตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ "การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง" ที่กำหนดให้ดำเนินการปรับปรุงโรงกลั่นน้ำมันให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ และให้เริ่มบังคับใช้น้ำมันยูโร ๕ ทั่วประเทศ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๗ เป็นต้นไป เป็นระยะเวลาที่มีความเหมาะสมแล้ว เนื่องจากกลุ่มอุตสาหกรรมโรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียมจำเป็นต้องดำเนินการในหลายขั้นตอน เช่น การออกแบบทางวิศวกรรม การจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม การจัดหาอุปกรณ์เครื่องจักร การก่อสร้างและการทดสอบระบบ เป็นต้น

๒.๓.๒ ปัจจุบันมีเพียงน้ำมันดีเซลเกรดพรีเมียมที่ผลิตจาก บริษัท ปตท. น้ำมันและการค้าปลีก จำกัด (มหาชน) และบริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ที่เป็นน้ำมันที่มีปริมาณกำมะถันต่ำระดับยูโร ๕ (กำมะถันไม่เกิน ๑๐ ppm) ส่วนน้ำมันดีเซลเกรดพรีเมียมที่จำหน่ายโดยผู้ค้าน้ำมันรายอื่นเป็นน้ำมันดีเซลที่มีปริมาณกำมะถันระดับยูโร ๔ (กำมะถันไม่เกิน ๕๐ ppm) และตลาดการค้าน้ำมันของประเทศไทย เป็นระบบเสรี กระทรวงพลังงานจึงไม่สามารถกำหนดราคาจำหน่ายของน้ำมันได้ นอกจากนี้ การสนับสนุนราคาน้ำมันกำมะถันต่ำโดยใช้กลไกของกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงก็เป็นกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากตามวัตถุประสงค์หลักของกองทุนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรักษาเสถียรภาพของระดับราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงภายในประเทศ อย่างไรก็ตามเพื่อเป็นการช่วยลดปริมาณการปล่อย PM_{2.5} ในส่วนที่เกิดจากการเผาไหม้น้ำมันเชื้อเพลิงของรถยนต์ดีเซลในช่วงระยะเวลาที่เกิดวิกฤตการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{2.5} สูงเกินค่ามาตรฐาน กระทรวงพลังงาน โดยกรมธุรกิจพลังงาน ก็ได้มีการขอความร่วมมือจากผู้ค้าน้ำมันให้นำน้ำมันดีเซลกำมะถันต่ำระดับยูโร ๕ ออกจำหน่ายในสถานีบริการน้ำมันในพื้นที่ที่รถยนต์เป็นแหล่งกำเนิดที่สำคัญของ PM_{2.5}

๓. การแก้ไขปัญหามลพิษอุตสาหกรรม ปัจจุบันกระทรวงอุตสาหกรรมมีกฎหมายเพื่อใช้กำกับและดูแลโรงงานด้านมลพิษอากาศ ได้แก่ กฎหมายควบคุมการระบายอากาศเสียจากโรงงาน โดยกำหนดค่ามาตรฐานอากาศเสียออกจากปล่อง กฎหมายเกี่ยวกับการรายงานข้อมูลสิ่งแวดล้อมโรงงาน โดยกำหนดให้โรงงานที่มีความเสี่ยงสูงต่อสิ่งแวดล้อม ต้องรายงานชนิดและปริมาณสารมลพิษที่ระบายออก จากโรงงาน กฎหมายที่กำหนดให้โรงงานอุตสาหกรรมหลายประเภทต้องมีบุคลากรทางด้านสิ่งแวดล้อมประจำโรงงาน เพื่อดูแลระบบป้องกันสิ่งแวดล้อมเป็นพิษของโรงงาน และอยู่ระหว่างดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายเพื่อกำกับดูแลการระบายมลพิษทางอากาศจากโรงงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ปัจจุบันการขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานหรือใบอนุญาตขยายโรงงาน โรงงานที่มีความเสี่ยงจะก่อให้เกิดมลพิษสูงจะต้องจัดทำรายงานเกี่ยวกับการศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยโรงงานจะต้องประเมินค่าความเข้มข้นของมวลสารที่ระบายออกจากปล่องระบุในเล่มรายงาน ทั้งนี้ ยังไม่มีการกำหนดให้โรงงานที่ขอประกอบกิจการโรงงานหรือใบอนุญาตขยายโรงงานทำการประเมินการกระจายตัวของมลพิษจากการประกอบกิจการเชิงพื้นที่ รวมทั้งยังไม่มี การควบคุมอัตราและปริมาณการระบายมลพิษของโรงงาน นอกจากโรงงานที่เข้าข่ายต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

๔. การแก้ไข...

๔. การแก้ไขปัญหามาจากแหล่งกำเนิดจากไฟฟ้า ซึ่งหน่วยงานรัฐควรต้องทำแบบจำลองประเมินมลพิษจากการชิงเผาชีวมวลในป่า (ทำแนวกันไฟ) เพื่อวางแผนลดผลกระทบโดยใช้แบบจำลองควบคู่อุตุนิยมวิทยา-เคมี (The Weather Research and Forecasting model coupled to Chemical transport Model: WRF-CHEM) หรือแบบจำลองการเคลื่อนที่ของเคมีในบรรยากาศ (Goddard Earth Observing System couple to Chemical transport Model : GEOS-CHEM) เพื่อให้แน่ใจว่าการชิงเผา ทั้งเพื่อทำแนวกันไฟจะไม่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศเกินค่าที่ยอมรับได้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีการวางแผนการบริหารจัดการเชื้อเพลิง รวมถึงการทำแนวกันไฟ และการชิงเก็บด้วย และจะประสานการดำเนินงานการใช้แบบจำลองฯ ในการประเมินมลพิษจากการชิงเผาชีวมวลในป่ากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

๕. การแก้ไขฝุ่นควันและมลพิษข้ามแดน กระทรวงการต่างประเทศ โดยกรมอาเซียน มีความเห็นว่าการนอกจากความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามแดนภายใต้กลไกในกรอบอาเซียนต่าง ๆ อาทิ ข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยมลพิษจากหมอกควันข้ามแดนที่ดำเนินการอยู่แล้ว ฝ่ายไทยอาจพิจารณาใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือระดับทวิภาคีที่มีอยู่ควบคู่ไปด้วย เช่น การประชุมคณะผู้ว่าราชการจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา และการประชุมคณะผู้ว่าราชการจังหวัดชายแดน และเจ้าแขวงไทย-ลาว ซึ่งมีกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพ รวมทั้งการประชุมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค ซึ่งมีกรมกิจการชายแดนทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย เป็นเจ้าภาพ เพื่อส่งเสริมให้มีการประสานงานโดยตรงระหว่างหน่วยงานท้องถิ่นไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน และแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืนร่วมกัน รวมทั้งการขาดองค์ความรู้ และเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น กัมพูชา สปป.ลาว และเมียนมา เป็นอุปสรรคสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากหมอกควันข้ามแดนอย่างยั่งยืน ดังนั้น ประเทศไทยจึงอาจพิจารณาเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถให้ประเทศเหล่านั้นด้วย โดยให้ความช่วยเหลือทั้งการส่งมอบเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นและการฝึกอบรม อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอให้ข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยมลพิษจากหมอกควันข้ามแดนครอบคลุมถึงแหล่งกำเนิดทางอุตสาหกรรมและการจราจรนั้น อาจไม่ตรงกับคำนิยาม “มลพิษจากหมอกควัน” (Haze Pollution) ตามที่ข้อตกลงฯ กำหนดไว้ ซึ่งหมายถึง ควันที่เกิดจากไฟพื้นดินหรือไฟฟ้าเท่านั้น อย่างไรก็ตาม อาเซียนสามารถแก้ไขคำนิยามดังกล่าวได้หากมีฉันทามติ โดยผ่านความเห็นชอบจากองค์กรเฉพาะสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เช่น ที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Senior Economic Officials’ Meeting: SEOM) และที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาเซียนด้านการขนส่ง (ASEAN Senior Transport Officials’ Meeting: STOM) เพื่อช่วยขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองและมลพิษทางอากาศที่เกิดจากอุตสาหกรรมและการจราจร

๖. การแก้ไขปัญหามาจากภาคประชาสังคม โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่ “ยามเฝ้าระวัง” (Citizen Watchdog) ซึ่งกระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้แจ้งกำชับจังหวัด แจ้งกำชับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายให้ความร่วมมือสนับสนุนการใช้ระบบบัญชาการดับไฟฟ้า (Line chatbot) รวมทั้งบูรณาการร่วมกับส่วนที่เกี่ยวข้องในการป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษจากหมอกควัน และฝุ่น PM_{2.5}

๗. การทบทวนระบบตัวชี้วัด โดยกำหนดให้เพิ่มความเข้มงวดของเกณฑ์มาตรฐานฝุ่น PM_{2.5} ในบรรยากาศเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง เป็นตัวชี้วัดหลักที่ต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ อยู่ระหว่างดำเนินการและได้จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับค่ามาตรฐานฝุ่น PM_{2.5} ในบรรยากาศโดยทั่วไปเฉลี่ยรายปี และเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง ผ่านระบบ VDO conference ครั้งที่ ๑ ไปแล้วเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๔

๘. การสนับสนุน...

๘. การสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลคุณภาพอากาศ ซึ่งกระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้ประชาชนเกิดความตระหนักถึงผลกระทบจากการดำเนินกิจกรรมที่ก่อให้เกิดฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{2.5} พร้อมทั้งสร้างความเข้าใจถึงสถานการณ์ ข้อมูลด้านสุขภาพ แนวทางปฏิบัติในการดูแลสุขภาพของประชาชนของกระทรวงสาธารณสุข มาตรการต่าง ๆ ของภาครัฐ และข้อกฎหมายให้กับประชาชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองของจังหวัด และหากสถานการณ์ฝุ่นละอองอยู่ในภาวะที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนให้บูรณาการร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนโดยเร็ว อาทิ การแจกจ่ายหน้ากากอนามัย ฉีดพ่นละอองน้ำในพื้นที่ที่ประสบปัญหามลพิษทางอากาศ การกวาดล้างทำความสะอาดถนน เป็นต้น

นอกจากนี้ กระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินการสนับสนุนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการลดฝุ่นละอองและมลพิษทางอากาศ โดยสนับสนุนการใช้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติมในการดำเนินงานเพื่อควบคุมแหล่งกำเนิดฝุ่นละอองการควบคุมเหตุรำคาญจากฝุ่นละออง และ "ประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ" แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงทุกแห่ง รวมทั้งสร้างต้นแบบแกนนำชุมชนแกนนำกลุ่มวัยในส่วนที่รับผิดชอบ เพื่อเป็นแกนหลักในการเฝ้าระวังสถานการณ์ สื่อสารความรู้ แจ้งเตือนดูแลสุขภาพในระดับพื้นที่ (Watchdog) และสร้างความตระหนักถึงผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิดจากกิจกรรมการเผาที่ทำให้เกิดฝุ่นละอองในพื้นที่

ทั้งนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีข้อสังเกตในภาพรวมเรื่องการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองและมลพิษทางอากาศในเชิงพื้นที่หรือรายภาค ควรมีการกำหนดแนวทางและมาตรการที่ตอบสนองกับประเด็นปัญหา ซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ และจัดลำดับความสำคัญของมาตรการตามสัดส่วนของการปล่อยมลพิษและฝุ่นละอองจากแหล่งกำเนิด เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งควรกำหนดมาตรการติดตามประเมินผล ซึ่งจะสะท้อนผลการดำเนินงาน เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ "การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง"

สรุปรายงานและรวบรวม โดย กรมควบคุมมลพิษ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒๐ มกราคม ๒๕๖๔

รายชื่อหน่วยงานพิจารณารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองและมลพิษทางอากาศ
ของคณะกรรมการการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาผู้แทนราษฎร

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.)
กรมควบคุมมลพิษ
กรมป่าไม้
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.)
กรมส่งเสริมการเกษตร
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
กรมการข้าว
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
กรมวิชาการเกษตร
กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงคมนาคม (คค.)
สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
กรมการขนส่งทางบก
การทางพิเศษแห่งประเทศไทย
กรมทางหลวง
กระทรวงมหาดไทย (มท.)
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กรมการปกครอง
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
กรมการปกครอง
กระทรวงอุตสาหกรรม (อก.)
สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย
กรมโรงงานอุตสาหกรรม
สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.)
กระทรวงสาธารณสุข (สธ.)
กรมควบคุมโรค

กระทรวงพลังงาน (พ.น.)
สำนักงานกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง
กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน
กรมธุรกิจพลังงาน
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ
สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ
กรุงเทพมหานคร (กทม.)
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ.)
กรมอุตุนิยมวิทยา
กระทรวงการคลัง (กค.)
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
กรมสรรพสามิต
กระทรวงการต่างประเทศ (กต.)
กรมอาเซียน